

ČASOVI LEPE KNJIŽEVNOSTI ZA NAPREDNE POLAZNIKE ILI MALI TRAKTAT O EMPEDOKLEU

A književnicima i farisejima reče: Teško vama što zatvarate carstvo nebesko pred ljudima! Teško vama, književnici i fariseji, licemeri...

Novi zavet

Profesor svetske književnosti (uticaj geografske širine na semiotiku i gustinu interpunkcije ili korelacija emocija i zemljopisnih paralela? – retorički ostajaše zapitan u iznuđenim dokolicama rvanja sa *hoću-neću* kratkim farovima i do srži ogoljenim brisačima) nikako nije uspevao da se snađe u novonastalim okolnostima. Niti mu još jedan završen fakultet, ovaj put čista filozofija (ako je higijena pola zdravlja, nije li prečista *ljubav prema mudrosti* tek frtalj one životne? – produži samopreispitivanje drndajući razjarenu klimu i glancajući komandnu tablu opštinske kršine), ne, ni to mu ne beše od neke pomoći u pokušajima da shvati suštinu šibicarskog tresomuđenja o snalaženju i uslovima igre; čak i kad davljenici, obale i virovi svakog *conditio sine qua non* – o, ima li iste reke i istog čoveka, još od Heraklita? – nisu bili ni tako novi.

Pravosnažno proglašen tehnološkim viškom zbog skoro savršenog sklada suvišnih promila i manjka časova koje je sve ređe i labavije držao – „obrazovanje ludom radovanje“, umeo je da balavi pored klimavih astala i trtomudi iznad kariranih stolnjaka gradske kafane, pre nego što je komisijski predat na brigu gospodi koja su u zavodljivom sovinjonu i opojnom šardoneu videla samo uzroke prozaične zavisnosti – ovog puta obema je rukama čvrsto stezao volan, buljeći kroz zamagljeno bočno staklo u užurbanu načelničku siluetu.

Kuda? – poluglasom upita nadležni za kuplung i menjač, mozgajući kome je sve još nepatvorena kurčevitost (blistavi ego kao frojdovsko kopile umnog i nagonskog, cunami na okeanu bezobalne taštine, crna rupa u kosmosu ničim omeđene sujete!) uništila blistavu perspektivu. Skakaču slobodnim stilom što se bacio u krater Etne kako bi naterao fukaru da poveruje u njegov uzlet na nebesa – ne prestade da razmišlja čak i kada se utišalo cvileće ugnežđivanje šefove guzice na zadnje sedišta – pre nego što je ostavio sandalu na ivici vulkana, ne bi li smrtnici lakše prepoznali njegovu „božanstvo“?

Vozi – promrmlja mudonja davno ophrvan sindromom Boga, pokazujući glavom na mokat drum ispred šoferšajbne po kojoj su se već promaljala sumnjiva ostrva nekontrolisanog razmagljivanja – saznaćeš kad dođe vreme.

* * *

U prirodnom stanju ljudi su u nepomirljivom rivalstvu, bore se za teritoriju kako bi se dokopali neophodnih resursa kao što je voda, „vode bitku“ za žene radi reproduktivnih potreba zajednice... Uostalom, na prvo mesto kao opštu sklonost celog ljudskog roda stavljam večnu i neutaživu želju za moći koja samo u smrti nalazi smiraj.

Tomas Hobs

Rekonstrukcija događaja kroz vreme je metoda koju bi koristila i bezosećajna filozofija, samo da ima književna muda – pomisli vozač dok je uglavljivao auto na mesto što mu se činilo najbezbednijim za eventualnu stratešku bežaniju. Ako je Parmenidov „privid čula“ – inspiracija za Vitgenštajnov jezički „privid filozofije“ i Bodrijarov „simulakrum“, Kortasarove „Đavolje bale“ i „Apokalipsu u Solentinameu“, Antonionijevo „Uvećanje“! – morao da bude dopunjen većitom promenom i stalnim kretanjem, nije li i šoferisanje skroman doprinos opstanku dijalektike?

Sve počinje iz naroda – teatralno prozbori šef, zauzimajući samozadovoljnu pozu (blago podignuta brada, lako izvijene obrve i prsti obe ruke sklopljeni u „šator“ podrazumevaju se *per definitionem*) ispred lokala sa štrokavim izlogom – na narodu je i da odluči!

Napišem li književnu povest filozofije – šofer dopuni jeretičku misao, uključujući alarm i žureći da sustigne nadređenog koji nije gubio vreme u jalovim promišljanjima – a svako je pripovedanje organizovani zločin prema istini (čopor nikad zadovoljnih, buljuk sveznalica, jedan egzekutor!), možda odnekud (poplava prozaka, bujica bensedina, valovi valijuma?) ispliva suština za kojom tragam!

Koji ste sad pa vi?– uzviknu jedan od načefleisanih grmalja ispod nadstrešnice seoske zadruge – Taman jedni ispratimo, ete gi drugi...

* * *

Protagorin relativizam je umni, jer respektuje mnoštvo tradicija i vrednosti. Zato on smatra da je slobodan čovek civilizovan, da je moralno odgovoran i uman, a to znači da on ne pretpostavlja i ne uobražava da je neko malo selo na vrhu sveta, svetske istorije i svetske kulture i da su njegovi običaji, moralne norme, merila za celo čovečanstvo.

P. Fejerabend

Empedokleovo učenje o opažanju izlaže Teofrast, drsko će ga upotrebiti Platon u *Timaju*, Aristotel mu zamera nedostatak razlikovanja od mišljenja – na problematičnu filozofsku trojku upravo pomisli *chauffeur*, ugledavši trio besposličara bez posebnih simpatija za bilo kakvo mrsomuđenje po antičkim maslinjacima i inim vukojebinama, osim za autohtono mudrovanje ispred zadruge – jedva čekam da čujem o veselom susretanju elementa u nama sa sličnim elementima radosti izvan nas.

Braćo i sss... – oglasi se načelnik govorom rodnog kraja, posle trenutnog baždarenja na dva padeža i blagovremene konstatacije da su lepe pripadnice lepšeg pola verovatno imale mnogo lepša posla nego da njega slušaju – ...i sssunarodnici, sabraćo i sapatnici! Došli smo da vam donesemo napredicu! Umesto čarobno štapče, olovke u ruke!

Taktička pogreška – primeti *driver* samo za sebe, svestan da više taktičkih na kraju daje i stratešku katastrofu, namah se podsetivši fušeovske konstatacije „greške veće od zločina“ – ovde se radi o spoznaji gde se slično saznaje sličnim i gde slično privlači slično, ako se dobro sećam...

Bolje bi bilo da viknete turu pijenje – prodra se druga gromada, celom dužinom puta širinom pomnoženo debljinom ispružena preko džakova veštačkog đubreta – ega vidimo neku fajdu od vas! Što se nas tica, ako se kulturno dogovorimo, taj vaš i kralj mož da budne...

* * *

Dokument kulture istovremeno je i dokument varvarstva.

V. Benjamin

Da li je moguće da novi lekovi – asistent za naprednu viziju i štrokave retrovizore iskrenim šapatom priznade sebi da sve teže razlikuje glasne misli od žučne konverzacije vođene između njegovih „ja“ – utiču na pamćenje: bitak, pozajmica od Parmenida, praroditeljstvo Leukipu i Demokritu?

I to će dođe na red, samo da... – osetivši šestim čulom filozofsko palamuđenje u najavi, načelnik pokuša da obuzda situaciju ljubljnjem od tri puta; kasno, iskusni ga pregovarači već prekinuše, posađujući cenjene goste na klimave trupce oko *up-side-down* izvrnute gajbe. Kako to da sam napamet znao sve o *čudotvorcu iz Akraganta* dok sam pio kao smuk – rukovodilac upravljačkog i kočionog mehanizma ču kako mu se govorni aparat uključuje sam od sebe iako to nije bila namera (možda osokoljen kurobecajućim suncem što, razgrćući pramenove kišnih oblaka, poput džinovskog reflektora baca snop jarkog svetla na zanimljivo društvanje) – a sada trezan ne mogu da se setim ni kvarteta krucijalnih praelemenata *čarobnjaka iz Agrigenta*?

Sva četiri, nego šta! Gajbu pivo, kilo lukac, celu alpsku i vegetu, malu, da ne preteramo, i turi na račun ovog uštogljenog – pojavi se i treći, ništa manje gabaritniji od prve dvojice, kao šapom beka u džentlmenskom ragbiju spuštajući načelničko rame za cirka pola jarda naniže – iz oči mu se vidi sreća što smo se mi setili umesto kolegu. Je l' tako, upicanjeni?

* * *

Vreme jednom mora stati.

O. Haksli

„Životu je jedini neprijatelj vreme“ – dumao je vozač zagrizajući celu glavicu luka, umaćući salamu u poznati dodatak jelima i kucajući se sa domaćinima po ko zna koji put, pre nego što iz njega, opet nenadano, izlete – „njegov protok ubija sve čega se dotakne! *Hronos! Le temps! The time! Vreme!*“

Eto, i kolega žuri! Čas solfeđa, ako se ne varam? – pogledom tražeći šofersku pomoć nadoveza se načelnik, ustajući sa basamaka odronjenih i matorom mahovinom naseljenih ivica, po ko zna koji put (prethodni pokušaji bejahu na vreme sprečavani silom-na-dole čvrstih ručerdi) – vreme je, najdražejši moji!

Materija i kretanje – ponovo zavapi šofer, pre nego mu nadređeni šakom zapuši usta – te večite sudije naših ži... Živeli – snađe se funkcioner, izbavljajući se iz živog obruča gostoprimestva; tačnije beše se tome ponadao nadajući se da nada umire poslednja, zaboravljajući da je najbolji način da zasmeješ Boga kada mu iskreno poveriš svoja nadanja – da ste mi veseli i veliki, složni i snažni, živi i zdravi!

* * *

*Dosad je jedini smisao ujedinjenja čovečanstva
u tome što ne možemo pobeći nigde drugde...*

M. Kundera

Vazduh što leti... – ne stiže da završi novu misao književnik i filozof, pomilovan prohladnim strujanjem tik nakon jednostranog prisvajanja jakni gostiju domaćinskim argumentima ogoljene sile – ...vetar, „da ga nema pauci bi nebo premrežili“...

Ni to ne smemo da zaboravimo, braćo – zacvokota zubima šef, nesposoban da spoji sekutiće ni za bedan škrgut, sada već dušmanski vukući pomoćnika za rukav – obavezna dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija svake zadruge, o trošku države! Dole buve, picajzle i krpelji, kraj stonogama i paucima, smrt miševima i pacovima!

Ovoj je nešto novo – reče jedan od domorodaca filigranski upoređujući sopstveni sa brojem cipela pridošlica, razočarano odustajući od moguće razmene „veće za manje“, analitički zagledujući ostatak garderobe egzotičnih gostiju, širokim osmehom isprativši konačno pronalaženje predmeta dostojnih grupnog interesovanja – za toj nas još nisu lagali, zato će gi puštimo, a?

Imajući u vidu da ostatak publikuma više nije bio sposoban da artikuliše neke osetljive suglasnike, uzimajući u obzir da se razgolićenim pridošlicama još odavno žurilo – preplaćeno sunce polako zahodi ka smiraju zapada, mir sivila pobeđuje kukavički uzmaklu danju svetlost, siluete političkog igrokaza postaju sve duže a dijalozu sve redukovaniji – svi prisutni su predlog smatrali vrednim i pomne pažnje i poštovanja izborne procedure.

* * *

Gospodar nije hteo da u ovu tajnu zalazi dalje od zapamćenog načela njegovog oca, Princa: najubogijem među ubogima u ovoj zemlji prosjaka pokaži najmanji znak poštovanja i odmah će se ponašati kao tašt i uobražen plemić; nikada ih nemoj udostojiti sine, niti jednim pogledom; to su ljudi bez ikakve vrednosti.

Karlos Fuentes

Dva od četiri osnovna Empedokleova elementa, voda i zemlja – usta nije zatvarao niži u hijerarhiji, misleći na upravo obavljeno glasanje u kome su gosti grubo nadjačani (na to i na Hulijeve „Školice“, ako ćemo pošteno), veselo šljapkajući s noge na nogu kroz veliku baru nasred seoskog puta dok se viši organ brzim i mudrim eskivažama na malom prostoru izenađujuće uspešno kobeljabo da mu budući glasači ne eksproprišu akten-tašnu, apciguju kišobran i sa grbače svuku sako u ime budućeg trijumfa – daju mudrost i lekovitost blata! Javite Talesu da voda nikad ne postaje zemlja! Nema zemlje ni od vazduha, ti, Anaksimene!

Zamalo da zaboravimo – sad se umeša i gazda prodavnice, nalakćen na ragastov malog objekta zavidne turističke potrošnje – porez na zemlju da se ukine! Momentalno! Da ve ne urovljujemo u njuma! Ega malo ne mirišete ljubičice ozdo...

Lako ćemo... za zahvatanja... – zadihano prozbori načelnik igrajući se ovako mator „šuge“ protiv svoje slobodne volje, do zlog časa kad ga trojica naglo razveseljenih („ovako brzog odavno nismo imali“, „žilav je, što jes – jes“, „ooooop-koli, sad!“) ne savataše u pokušaju penjanja na drvo, ostavljajući opštinski autoritet da malo visi lakovanim cipelama zakačen o kvrgave grane (na jedan trenutak ozbiljno razmatrajući eksperiment sa ostavljanjem u tom položaju bar do rujne zore) pre no što ga radosno svukoše na mokru ledinu – nego... gde je ovde... kud se izgubi... topla ljudska reč?

* * *

Svet u kome nema mesta za čoveka, za radost, za aktivnu dokolicu, jeste svet koji mora umreti. Nijedan narod ne može živeti bez lepote. Može neko vreme životariti i to je sve.

A. Kami

Kada su mlađi referent za kuplung-gas-kočnicu i načelnik konačno uspeli da dobiju dozvolu za dostojanstveno povlačenje – romantični sumrak sada već uveliko natkriljuje krošnje drveća i neomalterisane kuće, duga svetla retkih automobila blesnu osvetljavajući kvintet lirskih subjekata: dvojicu lako obučenih ljudi okruženih trojicom grmalja, nejakoo svetlo iz prodavnice poetski ocrtava čačkalicu u gazdinim ustima, dok sakuplja zajedničku viljušku, prazne flaše i bajate novine maštovito i pragmatično upotrebljene umesto kristala, kompleta tanjira i srebrnog escajga za šest osoba – ljubaznošću gostoprilmjivih domaćina saznadoše da je zbornoo mesto njihove tribine frizerski salon preko puta zadruge.

Pravo preko ulicu – oglašise se rmpalije, celivajući se opet sa širokogrudim načelnikom kako Bog zapoveda, dok je najradoznaliji istresao sve iz bivšee načelničke tašne – da ste nam odma rekli koje vam treba, ne bi ve džabe zadržavali!

Ako mi ne znamo koje je žurba – kroz prozevanje promumla bicman naklonjeniji teh-nici, po ko zna koji put rasklapajući i sklapajući budžetski amrel – koj će znaje!

Čim vi zatreba društvo za pričanje, mi smo uvek tu za dobri ljudi! – viknu i treći šifonje-rac, iskreni pobornik dendijevskog odevanja po povoljnoj ceni, pre nego što se, u dobijenom smokingu (malo ublatnjavljenom i sa vrhovima rukava tek do laktova; ali, niti se poklonje-nom konju gleda u zube niti od srca darovanom odelu u širinu, dužinu i fleke!), strovali preko stepeništa.

* * *

Kampanela opisuje stanovnike Grada sunca sa smešnom podrobnošću, oslobođene srčane kapi, reume, prehlada, išijasa, vodene bolesti, vetrova... slične ćemo budalaštine naći u delima tog žanra, posebno u onima Kabea, Furijeja ili Morisa...

Emil Sioran

Bog vi pomogo – živahno otpozdravi frizerka na prizivanje dragocene pomoći ovlašćenog predstavnika višeg ontološkog nivoa, vapijuće upućeno od opštinskog načelnika i pripitog posilnog, obojice neprikladno obučenih za aktuelne modne trendove i postojeće vremenske uslove – nego, neste li malo promašili godišnjo doba?

Morali smo... da ubedimo... vaše neodlučne komšije – zabruna važniji pridošlica kroz cvokot temeljito napojen maliganima – svaki čovek je glas za sebe!

Kosmos za sebe, ako ćemo pravo – povika vozač, takođe u košulji, na kome naglo poče da se primećuje združeno dejstvo mraza, tableta i etanola – a glas naroda je glas Boga!

Obavešten sam da je ovde danas planirana politička tribina – pokuša gost da izglati stvar, posle neprijatne tišine koja isprati šoferski poklič zatomljen volejem u deo leđa gde ista gube svoje dostojanstveno ime – ali vidim da ste u poslu, nismo li pogrešili vreme i mesto?

Ništa neje pogrešno – oglasi se majstorica naoružana berberskim alatom i žarkom željom za dijalogom van esnafskih okvira – samo što je politička situacija složena: dvojica mi jutros kukavički prebegli u mrsku opoziciju zbog taze pekarku, jednog onomad policija skidala sa banderu jer pretio da će da ripa na glavu ako mu sečev struju zbog tija rijaliti a ovija što ste gi ubeđivali sas prevreo ječam-đus su mi još tri člana.

* * *

Rezultati filozofije su otkriće neke besmislice, a čvoruge koje razum zadobija pri naletanju na granicu jezika omogućuju nam da pojмимо vrednost tog otkrića.

Ludvig Vitgenštajn

„Teorija ovde stalno zajebava praksu“, mislim da sam to negde već pročitao – prozbori vozač, češkajući se po temenu (prokleti *brain-storming* ne napada više samo iz zasede, sada već otvoreno atakuje!) – da, da, „vreme je da kožu lava na svom grbu zamenim kožom lisice“, i to, „samo voda i pare uvek pronađu put“...

Pijani načelnik proguta knedlu, mrko pogledujući na govornjivog šofera, pre nego što opet započe govor. – Dakle, mesni odbor u rasulu, glasači jok, a ovu trojicu strvina pojim džabe?

Niko i ništa neje džabe – poče da ga smiruje domaćica dirigentski podižući ruke sa češljem i frizerskom četkom uvis – i oni su važni za glasanje, ne gi ponižavaj!

Nisam tako mislio, pobogu – začu se načelnički vapaj na ivici celodnevno iznuđivanog plača – našem vođi su jednaki i čobanin što puca od zdravlja i akademik ophrvan kostoboljom, hteo sam da kažem...

Sad im treba objasniti dejstvo aktivnih sila – nezadovoljnom strategijom nastupa, vozaču poput šila prosvrdla još jedna presokratovska misao kroz glavu – Ljubav ili Sklad što vezuje čestice osnovnih elemenata i Mržnja ili Svađa što ih razdvajaju, cikličan tok bez početka i kraja, Empedokle, vrati se, sve ti je oprošteno...

* * *

Ali, možda prosvetiteljstvo i nije nikada ni bilo ništa drugo do opklada na neverovatno? Možda je prosvetiteljstvo i danas poziv čovečanstvu da se okupi na vrhu igle?

P. Sloterdajk

Vatra, šefe – neupitan se jasno i glasno oglasi posilni, trljajući šake iznad poput popovskih odeždi pocrnele bubnjare u kojoj se crveneo aristokratski plamen – legenda o Prometeju, ljudi od gline, kavkaska stenčuga i orlušine željne džigerice, žar ognja ukradenog od bogova jeste pre svega simbol slobodne misli što mora biti kažnjena!

Od tuj slobodu meni stalno oticav kriške! Tebe ne poznavam i ne znam šta si mislio, važno je šta je ovaj doneo – zaključi ekspertkinja štrickajući i zdrave vrhove od nestrpljenja i okrećući se prema važnijem članu dueta, pri čemu sevnuše tange dok se saginjala (tren duže od vremena koje erotska igra ište, ruku na srce) za češljem što joj ispade; i za nijansu slučajnije nego što dobar ukus zavodjenja nalaže, da se ne lažemo – batali tija leci sa moju sliku i sa sliku tog kandidata, ima li nešto konkretno?

Ne bih ni dolazio da nemam – namignu šef šaljući vozača da iz gepeka donese slatke ponude političke pobede, zimogrožljivo se stresajući i na samo otvaranje vrata frizeraja što probudi ledene uspomene iz vrlo bliske prošlosti; preko puta takoreći – da li sam nekada žalio kada suštastvena lepota blista inicijativom koju ne treba gušiti, kao ovde i sada?

* * *

Pred nama kao da je pozorište koje prelazi u orgiju posledica...

M. Riklin

Hemijske olovke za buduće kilometre pisanja vođinih govora, blokovi hartije što prosto preklinju da nešto državnički mudro na njima bude ubeleženo, upaljači preko potrebni žaru naše stranačke borbe – namah se načelnik pretvori u govornik akvizitera propagandnog materijala (dikcija, leksika, sintaksa; na blagoglagoljivosti i ubedljivosti bi mu zavidale navodadžije, Jehovini svedoci i *on-line* trgovci, đuture), vadeći politički espap iz tek donete nove torbe i ne skidajući pogled sa čvrstih butina oivičenih vrtoglavih minićem sve do prepona – svezajući programi da dosledno ospore tvrdnje o našoj nepismenosti, lifleti za poneti i džinovski plakati raskošnih boja!

Aha – sada se razgledanju praktičnih sredstava političkog trijumfa pridruži i aktivistkinja, saginjući se tako polagano da je pogled na gola leđa i majicu do pupka dizao čak i prašnjave roletne – neste žalili, tako i treba!

Sa krupnom brojkom što obeležava raspored na glasačkom listiću – dodade kao da hvali robu na tezgi, pomno zagledan u slatko dupence što mahaše čvrstim entuzijazmom i pri najmanjem pokretu – da ne dođe do katastrofalne zabune kao za prošlim izborima!

* * *

*Ukoliko ja svakodnevnom dajem viši smisao,
običnom tajnoviti vid, poznatom dostojanstvo ne-
poznatog, konačnom jedan beskonačni sjaj, tako ga
romantizujem.*

Novalis

Misliš na ono kad je pola sela glasalo za njih – uzjoguni se buduća odbornica, pre nego što joj vreo vazduh iz fena opet slučajno okrznu bradavice koje se hrabro i nezaustavljivo probiše kroz crni grudnjak i majicu – a druga polovina za ribolovačku stranku, samo zato što ne znate lepo da šampate?

Bilo šta je bilo – taktički spusti ton gost, fasciniran istrajnošću usamljenih vrhova na rajskim loptama metaforičkog značenja – cilj je da ne ponovimo grešku i ove nedelje!

Svi smo grešni – uzviknu vozač naglo probuđen opekotinama na prstima (u naleganju na vrelu peć diazepamu i etil-alkoholu zajednički pomogoše prijatna toplota i gravitacija što nikako ne prestaje da iznenađuje pijance), proročanski dižući ruke u vazduh – svi!

Neje ovaj tolko lud koliko izgleda – odbrusi domaćica saginjući se i rasplićući ko bajagi zamotan kabl fena, koristeći priliku da ponovo svoje neupitne obline podastre pred radoznale oči i dotle pritajenu požudu nesvakidašnje publike – ič neje lud!

A da me podsetite na prioritete vašeg sela – napravi načelnik nevinu facu, vatajući se za beležnicu samo kako bi sakrio izdaju viših ciljeva u formi razotkrivajuće erekcije i sklonio pogled nepatvorenog sladostrašća sa neodustajne čvrstine prelivajućih dojki na neinspirovativnu prazninu papira – šta najiskonskije boli meštane ovog naselja?

* * *

*A izlaza iz tog lažnog kruga nema i ne može biti
zato što je posao koga su se prihvatile administracije i
uprave – neizvodljiva stvar. Taj se posao sastoji ni više
ni manje nego u tome da se ishrani narod. Mi, gospoda,
prihvatili smo se da prehranimo hranioca, onoga koji
je sam sebe hranio i hrani i nas. Dojenče hoće da hrani
svoju dojilju, parazit onu biljku od koje uzima hranu.
Mi, viša klasa, koja živi od njega, koja ne može ni kora-
ka da napravi bez njega, mi hoćemo njega da hranimo!
U toj zamisli i jeste ono što je najstrašnije.*

L. N. Tolstoj

Boli gi sve, al trpiv – odbrusi majstorica naplaćujući rad i trpajući pare u tesan brusthalter iz koga na tren, pored tamnih areola božanskih grudi, promoliše glave i dosadne istorijske

ličnosti sa banknota – boli gi što nam kanalizacija napola završena pa deca trčkarav oko baru kude se izlivav tej... kefalije!

Sjaj... ovaj, strašno! – načelnik u posljednjem trenutku promeni suštinski smisao i ton komentara, još uvek zagledan u Erosovom rukom oslikanu crtu između bujnih grudi – Strašššno!

I što nas svi faća taj nadrealin – upade u razgovor jedna od mušterika što se upravo spremala da zasedne za ladnu trajnu – kad deca obuvav čizme čim padne prva kiša jer samo tako mož da dođev u školu. I što ni voz prolazi kroz pola selo, a nigde nema označeno! Onaj dan se kladili ovija pijani da l' će lokomotiva samo da izuje iz cipele jednog šuntavog il će skroz da ga rastrese u njivče; ega ne đubrimo zabadav...

Uuu... – ponovo zavapi kapetan broda političke kampanje, skoro sluden širokim zalivom između butina (što preti da nasuče lađu na Venerin breg, probuši joj dno Kupidonovim projektilom najvećeg kalibra, olujnim lepetom Amorovih krila polomi jarbole, šta god!), upravo otvorenim posle raskrštanja nogu – uužas!

I – sad se umeša i treća sagovornica iz frizeraja, meškoljeći se od nestrpljenja – što kad neki umre, a nadođe voda, nikad ne padnula dabogda, svi nosiv ribarsku obuću kad idev na groblje, jer samo tako mož da prođev kroz reku, ega sahraniv pokojnika!

Ne mogu... – skoro pa zacvile poglavar načelstva upijajući indiskretno zatezanje haltera i nečujni klik žabica ispod minića aktivistkinje, pre nego što dahćuci istrča na hladan vazduh – ne mogu... da verujem... Kako je božanska snaga trpljenja!

* * *

„Sve su kulture podjednako legitimne i sve je kulturno“, tvrde u jedan glas razmažena deca društva obilja i klevetnici Zapada. A taj zajednički program prikriva dva duboko protivrečna programa. Filozofija dekolonizacije preuzima anatemu koju su ruski narodnjaci u 19. veku bacili na umetnost i mišljenje: „Par čizama vredi više od Šekspira.“

A. Finkelkraut

Voda, samo još ona nedostaje! Reka! – oglasi se sada i šofer – Viljem Fokner, šefe, porodica pokušava da ispuni amanet i sahrani majku usred velikih poplava i grozomorne bujice, knjiga se zove *Dok ležah na samrti!*

Pu, pu... – široko rastvori dekolte majstorica pre nego što pljucnu u njega, ostavljajući načelnika zabezeknutim još sa vrata – daleko bilo! Je li bre, šta priča ovaj?

Niko te ništa nije pitao, književnik – breću se šef, smrznut ali i smiren (s obzirom na to da je zbog štednje gazdarica pogasila sva svetla osim sijalice iznad radne stolice, sada kroz roletne pada trakasta svetlost sa ulične bandere, režirajući volšeban „teatar senki“ na zidu frizeraja: osim jedne, siluete uglavnom sede, zatim naglo ustaju mašući rukama, ponovo se strovaljuju u sedišta, pa opet sve ispočetka) – zar se nismo dogovorili da škrabaš van radnog vremena, a sad da budeš šofer?

Pišeš li razglednice na stranski – naglo se zavrte mušterija sa frizerske stolice – da napišem pe-šest na decu u Nemačku, kad si još tu?

A žalbe – zainteresovano prozbori i gospođa u statusu čekanja – opet mi opština šalje tugaljive opomene sas stroge pretnje, pa da vidiš...

* * *

Videti je opasan čin, kako poručuju legende o Orfeju, Narcisu, Edipu, Psihi, Meduzi.

Ž. Starobinski

Groblje, šefe – opet se javi šofer, poput puške spreman da imenuje glavne i jedine krivce zbog kojih se ovom napaćenom narodu i dešava sve ovo šta se događa – Empedokleova „seoba duša“ i Gogoljeve *Mrtve duše*, sad mi je palo na pamet!

Da nisi... hm... – pokuša da smiri tenziju glavnokomandujući, potajno srećan što je za državni ispit triput pročitao *Revizora*, neslanom šalom ubeđen da je dotična knjiga obavezna literatura za načelničko mesto – malo preterao?

Tu je i Flober što je „oduvek želeo da živi u kuli od slonovače, ali plima govana stalno zapljuskuje njene zidine, ne bi li je potkopala“ – sada vozač skoči na stolicu, jednu ruku stežući u pesnicu a drugom zapušujući nos, pre nego što se prodra unjkavim glasom – kanalizacija, još jedna forma svemoćne vode!

Šta bulazniš, budalo – banalnosti pune decibela, neprilične nepristojnosti, vulgarnosti u povišenom tonu sada iznerviraše i načelnika – jesam li ti rekao da umukneš i klimaš glavom?

Voz – uzviknu vozač ponovo, uhćući i huhćući poput lokomotive – Tolstoj, *Ana Karenjina*, ćihu-ćihu, voz je rešenje za sve! Huu, huuuuu! Čelični surogat reke koja zavija između brda i planina, kopnena zamena lađama što plove na kraj sveta!

Sad moramo da idemo – reče načelnik opraštajući se i dušmanski tegleći podređenog za kragnu košulje zimogrožljivo zakopčane do grla – nema predaje, do pobeđe!

* * *

Govoriti MI a podrazumevati JA jedna je od najizučavanijih bolesti.

T. Adorno

Bilo je potrebno izvesno vreme da načelnik shvati da vozač ne priča samo gluposti; u beležnicu doslovce upisa sva šoferska baljezganja, znate već, od onih koja normalnom i treznom čoveku nikada ne padnu na pamet.

Čak i u gomili intelektualnog klatomuđenja, mora da postoji zrno upotrebljivog, a samo mudri – poput načelničkog veličanstva iskovanog u vatri politike – znaju da ga pronađu. Zato pravo iz sela pohita na groblje („smrt je samo večni san“ – seti se jedne od parola Francuske revolucije koju je odgovarao na popravnom u gimnaziji) gde popisaše imena svih pokojnika – težak mrak naleže na nadgrobne ploče ali mesec kao večiti saveznik noćobdija ponovo pruža nesebičnu podršku entuzijazmu zaverenika; uz malu pomoć izvoda iz knjige umrlih i baterijske lampe, naravno – menjajući godine rođenja za otprilike jedan vek

kako bi ličilo na slučajnu grešku u kucanju: žurba možda jeste uništila mnoge sudbine, ali je mnoge živote i spasila.

Seoba duša – zadovoljno se nasmeja u sebi – to mi treba!

Potom zamoli meštane saborno okupljene oko fekalne bare (imajući u vidu višegodišnje trajanje, samo slučajne prolaznike i retke goste mogu da iznenade jednogodišnje biljke što polako ali sigurno kreiraju raznovrsnu obalsku floru) da potpišu peticiju za popravku kanalizacije (u tihoj noći bez zvezdanog svoda nad našim glavama, motorkom odsečena cev – glasni turbo-folk odvrnut na najjače, na par potrebnih minuta – sada časno služi kao stub za ogradu lokalnog kabadahije, preko puta) i izgradnju mostića do seoskog groblja (drčni meštani u kući do reke kategorično ište pare da danju pozajmljuje fosne povorkama u crnini a noću da vadi pijanu familiju iz vode), uvaljujući im i pristupnice („ništa ne precrtavaj, samo potpiši“) vladajuće stranke; usput pomilova decu (naše najveće bogatstvo! – u toj izanđaloj floskuli jednoumlje najzad dobi formu prihvaćenu aklamacijom), umusavljenu nečim što je samo uz pomoć hladne, ali bujne mašte moglo da nalikuje čokoladi.

* * *

U izvornoj afaziji, kada nedostaje glas Boga ili pesnika, valja se zadovoljiti zastupnicima govora: krikom i pismom.

Ž. Derida

Neprimećen se vrati do frizerke, koja je upravo zatvarala radnju, da joj objasni sve blagodeti „bugarskog voza“; sipajući hiljadarke (blagovremeno sakrivene u čarapi: rezultat dugogodišnjeg iskustva zasnovanog na stečenom nepoverenju i raskošnom antitalentu za sticanje poverenja) po glavi čoveka, a koje je majstorica za ladnu trajnu i real-politiku opet trpala u grudnjak veličine omanjeg bunara pre nego što je – navlačeći prašnjave zavese i gaseći škiljavo svetlo u radnji (nejaka svetlost sa čvornovate bandere i kao iz kubizma pobegli odsjaji u baricama ne uspevaju da ostvare svoje izdajničke namere razglašavanja *urbi et orbi*) – najpre malo sisala muškost načelniku upiljenom u plafon, potom uz ukalkulisan rizik da pola sela čuje ekstatične uzdahe naskakivala po frizerskoj stolici (u kompletu sa načelnikom), gde smetaju dosadni rukohvati ali ludo obrtanje oko ose daje poseban doživljaj borbi za lepše sutra, naposletku ritmično trljala nos o zamagljeno staklo izloga strpljivo čekajući kraj što večeras dolazi otpozadi.

Zadovoljnom načelniku više ni kiša nije smetala. Šofer, koga je poslao na zadnje sedište opštinskog krša – da u odsudnim trenucima ne dosađuje mrmljajući imena pisaca poznatih samo jadnicima kojima je doktor prepisao da tumaraju između polica natovarenih tvrdim i mekim povezom, sričući naslove knjiga što ih čitaju samo *crne ovce* uže familije i *bele vrane* šireg komšiluka mrčipapirovića, mucajući šture opise i dozlaboga dosadne fabule za koje su čuli samo lezilebovići i ladoleži, bagra i bašibozuk, lenčuge i luftiguzi, dangube i dokoličari! – sada nije mogao ništa da upropasti.